

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **K. C.**, zastoupena Mgr. Adamem Biňovcem, advokátem se sídlem Bykoš 41, Bykoš, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2, Liberec 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2017, čj. OD 664/17-2/67.1/17180/NL, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka Liberec ze dne 27. 8. 2018, čj. 59 A 82/2017-51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalobkyně nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před správními orgány

[1] Magistrát města Liberec (správní orgán prvního stupně) rozhodnutím ze dne 31. 3. 2017, čj. MML029729/17/1174/OD/Hai, shledal žalobkyni odpovědnou za správní delikt provozovatele vozidla podle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve spojení s porušením § 10 odst. 3 téhož zákona. Správního deliktu se dopustila tím, že jako provozovatelka vozidla BMW, registrační značky X, nezajistila, aby při užití motorového vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovené zákonem o silničním provozu. Dne 12. 7. 2016

minimálně v době od 13:02 do 13:09 hod. v ulici nám. Sokolovské v Liberci stál řidič s výše uvedeným vozidlem na vyhrazeném parkovišti s parkovacím automatem (označeném dopravní značkou IP 13c) bez viditelně umístěného platného dokladu o zaplacení parkovného, čímž byl porušen § 4 písm. c) zákona o silničním provozu a jednání vykazovalo znaky přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) téhož zákona.

[2] Ze správního spisu vyplývá, že městská policie oznámila dne 7. 9. 2016 přestupek neznámého pachatele správnímu orgánu spolu s příslušnými podklady. Správní orgán prvního stupně zjistil, že provozovatelkou vozidla je žalobkyně, proto ji dne 8. 11. 2016 vyzval k zaplacení určené částky za správní delikt provozovatele vozidla a současně ji poučil o tom, že může označit řidiče vozidla, který se uvedeného přestupkového jednání s vozidlem dopustil. Žalobkyně na výzvu nereagovala. Dne 15. 2. 2017 správní orgán prvního stupně provedl záznam o odložení věci a příkazem z téhož dne žalobkyni uznal vinnou ze správního deliktu podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu. Proti příkazu podala žalobkyně dne 24. 2. 2017 odpor, správní orgán prvního stupně tedy pokračoval ve správním řízení. Podaný odpor obsahoval informaci o tom, že žalobkyně není vlastníkem předmětného vozidla. Tím se na základě kupní smlouvy ze dne 27. 6. 2016 stal pan L. M., který měl dle ústní dohody provést převod vozidla v registru silničních vozidel, k čemuž obdržel od žalobkyně plnou moc. Svědkem uzavření této ústní dohody, kterou kupující nedodržel, měl být pan T. Č. Změna v registru vozidel nebyla dosud provedena z důvodu nekontaktnosti nového vlastníka. Magistrát hlavního města Prahy žádosti o změnu zápisu bez souhlasu nového vlastníka nevyhověl. Žalobkyně v odporu vyjádřila přesvědčení, že se jí podaří dosáhnout výmazu své osoby jako provozovatelky vozidla, odkazovala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2016, čj. 7 As 254/2016-33.

[3] Dne 29. 3. 2017 správní orgán prvního stupně projednal shora popsany správní delikt při ústním jednání, ze kterého se žalobkyně omluvila. Žalobkyni uložil podle § 125f odst. 3 zákona o silničním provozu pokutu ve výši 1.500 Kč a povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1.000 Kč.

[4] Proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podala žalobkyně odvolání. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím ze dne 28. 6. 2017 její odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II. Posouzení věci krajským soudem

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu. Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka Liberec (dále jen „krajský soud“) ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[6] Krajský soud nejprve posuzoval otázku, zda správní orgán prvního stupně splnil podmínku projednatelnosti správního deliktu provozovatele vozidla, tedy zda provedl nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku. Uvedl, že žalobkyně byla vyzvána k podání vysvětlení již výzvou k úhradě ze dne 8. 11. 2016. Na tuto výzvu nereagovala, resp. nesdělila údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku. Již v této fázi řízení žalobkyně měla správní orgán prvního stupně informovat o převodu vlastnického práva k vozidlu, s nímž byl přestupek spáchán, i když totožnost řidiče vozidla v době

spáchání přestupku neznala, resp. si jeho totožností nemohla být jistá. Takto je třeba podle krajského soudu také rozumět konstatování správního orgánu prvního stupně, že žalobkyně měla kupní smlouvu předložit již před odložením přestupku. Za situace, kdy neexistovaly skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti konkrétní osobě, správní orgán prvního stupně postupoval správně, pokud věc odložil a zahájil řízení o správním deliktu.

[7] Krajský soud dospěl k závěru, že postavení provozovatele vozidla (a tedy i jeho odpovědnost za správní delikt podle § 125f zákona o silničním provozu) právní úprava spojuje se zápisem jeho vlastníka v registru vozidel, nikoli s vlastnictvím vozidla jako takovým. Jinými slovy je nerozhodné, kdo je vlastníkem vozidla ve smyslu předpisů soukromého práva, podstatné je, kdo je jako vlastník vozidla zapsán v registru vozidel. Dle karty vozidla obsažené ve správním spise je vlastnící a provozovatelkou předmětného vozidla žalobkyně. Je to tedy nepochybně žalobkyně, kdo je odpovědný za to, aby s tímto vozidlem nebyla porušována pravidla silničního provozu, a to bez ohledu na skutečnost, zda toto vozidlo již prodala. Jedinou možností, jak se této odpovědnosti může provozovatel vozidla zprostit (mimo označení skutečného řidiče) je pak liberace ve smyslu § 125f odst. 5 písm. a) a b) zákona o silničním provozu. Liberační důvod uvedený pod písm. b) pamatuje na situaci změny provozovatele. Žalobkyně však neprokázala a ani netvrdila, že před porušením pravidel provozu na pozemních komunikacích podala žádost o zápis změny provozovatele vozidla, proto jí tento liberační důvod nesvědčí, stejně jako jí nesvědčí liberační důvod uvedený pod písm. a) tohoto ustanovení, neboť se nejednalo o odcizení vozidla ani tabulky s přidělenou poznávací značkou.

III. Obsah kasační stížnosti

[8] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tj. nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem a nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí.

[9] Stěžovatelka se domnívá, že krajský soud pochybil, když zvolil nesprávný restriktivní výklad liberačních důvodů z odpovědnosti provozovatele vozidla za správní delikt. V této souvislosti odkázala na náleznost pléna Ústavního soudu ze dne 16. 5. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 15/16. Dovojuje z něj, že úspěšné provedení testu proporcionality aplikovaného Ústavním soudem při posuzování ústavnosti objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu je podmíněno i kladnou odpovědí na otázku, zda osoba považovaná za „provozovatele“ vozidla ve smyslu této právní úpravy má objektivní možnost dosáhnout naplnění vymezeného (legitimního, tj. ústavně aprobovaného) cíle, tedy zda může působit na řidiče tak, aby se do budoucna nedopouštěl s použitím předmětného vozidla porušení svých právních povinností. Podle stěžovatelky tato podmínka nemůže být splněna v situaci, kdy domnělý provozovatel vozidla nemá vůči řidiči či ve vztahu k vozidlu samotnému jakákoli práva či právně relevantní oprávnění (tj. ani holé vlastnické právo), resp. jakékoli právní nástroje, kterými by na řidiče, popř. samotné vozidlo coby věc, mohl působit tak, aby právně závadnému jednání řidiče do budoucna předešel. Jinými slovy v situaci, kdy řidič užívá vozidlo nezávisle na právní sféře domnělého „provozovatele“, a ten objektivně nemá možnost jej právně konformním

způsobem v tomto užívání omezit, zamezit mu, či jej jinak ovlivnit. Nemožnost splnění tvrzené povinnosti domnělého „provozovatele“ (tj. zajistit, že vozidlo bude užíváno v souladu se zákonem) je v takovém případě nesporně objektivní a nespočívá toliko v obtížnosti či neekonomičnosti k tomu potřebných opatření. Z výše podaného výkladu je podle stěžovatelky zřejmé, že výčet liberačních podmínek podle § 125f odst. 5 písm. a) a b) zákona o provozu na pozemních komunikacích nelze považovat za taxativní, ale toliko demonstrativní, když právní názor opačný by se v kontextu citovaného nálezu Ústavního soudu dostal do flagrantního rozporu s ústavním pořádkem, konkrétně čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

[10] Stěžovatelka dále uvádí, že již správní orgán prvního stupně informovala o skutečném vlastníkovi vozidla, a to včetně předložení jeho identifikačních údajů, a následně ještě v průběhu správního řízení založila do správního spisu i kopii uzavřené kupní smlouvy. Označení skutečného vlastníka vozidla bylo prvním úkonem stěžovatelky v řízení vedeném proti ní podle § 125f zákona o silničním provozu, a to bezprostředně následujícím po jeho zahájení, když vůbec prvním úkonem tohoto řízení bylo vydání příkazu správním orgánem prvního stupně. Výzva, kterou se správní orgán prvního stupně na stěžovatelku obracel před doručením příkazu, zahájení správního řízení vůči stěžovateli předcházela. Stěžovatelka rovněž nenachází oporu pro tvrzení správních orgánů, že by na tyto podklady a doložená tvrzení stěžovatelky coby účastníka správního řízení nemohl být brát zřetel, nejsou-li předloženy ještě před začátkem správního řízení podle § 125f zákona o silničním provozu. Představuje-li ze shora popsaných důvodů předchozí pozbytí vlastnictví k dotčenému vozidlu rovněž i ztrátu pasivní legitimace stěžovatelky coby účastnice správního řízení vedeného podle § 125f zákona o silničním provozu, je správní orgán povinen zkoumat takovouto legitimaci coby jednu z podmínek řízení *ex officio*. Dojde-li přitom ke ztrátě pasivní legitimace účastnice kdykoli za řízení, nelze s ní v témže správním řízení dále pokračovat v postavení obviněné ze spáchání správního deliktu (přestupku).

[11] Pokud pak jde o domnělou nutnost dokladování ztráty vlastnictví k vozidlu prostřednictvím (pravomocného) soudního rozsudku o určení vlastnictví, stěžovatelka uvádí, že tento požadavek jde dalece nad rámec obecně závazných právních předpisů a nelze jej označit jinak než jako šikanózní. Je povinností správního orgánu přistoupit k otázce dokazování zodpovědně a v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů podle § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Sezná-li správní orgán, že některý z podkladů je nepřesvědčivý, může přistoupit k opatřením vedoucím k odstranění takové nejistoty.

[12] V souvislosti s odst. 33 rozsudku krajského soudu pak stěžovatelka uvádí, že rozhodnutí je v této části nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Stěžovatelka ve své žalobě odkazovala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2016, čj. 7 As 254/2016-33, z něhož vyplývá, že zápis vlastníka vozidla v registru vozidel v rozporu se skutečným stavem je porušením práva na ochranu osobních údajů. Je zjevné, že totožná vada bude postihovat i výpis z registru vozidel, jehož součástí bude též chybný zápis. Ergo i důkaz provedený takovýmto vadným výpisem z registru vozidel bude poškozen toutéž vadou, a bude se tedy jednat o důkaz nezákonný a nepřipustný podle § 51 odst. 1 správního řádu. Je-li pak jediným důkazem o domnělé pasivní legitimaci stěžovatelky právní důkaz

nepřípustný, je s podivem nejen výrok rozhodnutí obou správních orgánů, ale zejména krajského soudu, který se touto otázkou zcela a bez jakéhokoli odůvodnění odmítl zabývat.

IV. Vyjádření žalovaného

[13] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a navrhl, aby Nejvyšší správní soud stížnost zamítl.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Kasační stížnost je přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[15] Kasační stížnost není důvodná.

a) Dotčená právní úprava

[16] Předmětem sporu je odpovědnost stěžovatelky za správní delikt provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu, ve znění účinném ke dni spáchání správního deliktu, tj. ke dni 12. 7. 2016.

[17] Podle § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu *[p]rovozovatel vozidla zajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.*

[18] Podle § 125f odst. 1 téhož zákona *[p]rávnícká nebo fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.*

[19] Podle § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu *[o]becní úřad obce s rozšířenou působností správní delikt podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a*

a) nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo

b) řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno.

[20] Podle § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu *[p]rovozovatel vozidla za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že v době před porušením povinnosti řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích*

a) bylo vozidlo, jehož je provozovatelem, odcizeno nebo byla odcizena jeho tabulka s přidělenou státní poznávací značkou, nebo

b) podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel.

[21] Podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu [o]becní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku vyzve provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud

a) jsou splněny podmínky podle § 125f odst. 2,

b) totožnost řidiče vozidla není známa nebo není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku a

c) porušení je možné projednat uložením pokuty v blokovém řízení.

[22] Podle § 125h odst. 4 zákona o silničním provozu [v]ýzva podle odstavce 1 musí obsahovat popis skutku s označením místa a času jeho spáchání, označení přestupku, jehož znaky skutek vykazuje, výši určené částky, datum splatnosti určené částky a další údaje nezbytné pro provedení platby a poučení podle odstavců 6 a 7. Podle § 125h odst. 6 téhož zákona platí, [n]euhradí-li provozovatel vozidla určenou částku, může obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který jej vyzval k uhrazení určené částky, písemně sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku ve lhůtě podle odstavce 3. Toto sdělení se považuje za podání vysvětlení. O tomto postupu poučí obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele vozidla ve výzvě podle odstavce 1. Ustanovení § 125h odst. 7 zákona o silničním provozu pak stanoví, že [j]e-li určená částka uhrazena po dni splatnosti, obecní úřad ji bezodkladně vrátí provozovateli vozidla.

[23] Podle § 2 písm. b) zákona o silničním provozu [p]ro účely tohoto zákona provozovatel vozidla je vlastník nebo jiná osoba, která je jako provozovatel zapsána v registru silničních vozidel podle zvláštního právního předpisu nebo obdobné evidenci jiného státu. Tomuto vymezení provozovatele vozidla pak odpovídá i právní úprava obsažená v § 2 odst. 15 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích (dále jen „zákon o podmínkách provozu“), podle něhož [p]rovozovatelem silničního vozidla je osoba, která je v registru silničních vozidel zapsána jako vlastník tohoto vozidla, není-li jako jeho provozovatel v registru silničních vozidel zapsána jiná osoba.

b) K námitce nepřezkoumatelnosti

[24] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů, protože byla-li by shledána tato vada, mohla by představovat překážku posouzení důvodnosti ostatních kasačních námitek.

[25] Stěžovatelka krajskému soudu vytýká, že se nezabýval otázkou nepřípustného důkazu, za který stěžovatelka považuje výpis z registru vozidel, který v rozporu se skutečností obsahoval chybné údaje o vlastníkovi předmětného vozidla.

[26] Námitka nepřezkoumatelnosti není důvodná.

[27] Z odůvodnění rozsudku krajského soudu, konkrétně z namítaného odst. 33 rozsudku, je zcela zřejmé, z jakých důvodů se krajský soud otázkou správnosti údajů v registru vozidel nezabýval. V odst. 33 odůvodnění uvedl, že případné porušení zákona o ochraně osobních údajů správcem osobních údajů v registru silničních vozidel nemohlo být předmětem projednávání žaloby. Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje. Předmětem přezkumu v této věci je odpovědnost stěžovatelky za správní delikt

provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu. Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku zcela přezkoumatelně vysvětlil, z jakých skutečností a právních závěrů dovozuje odpovědnost stěžovatelky za uvedený správní delikt. Skutečnost, že stěžovatelka s právním posouzením krajského soudu věcně nesouhlasí, nečiní její námitku nepřezkoumatelnosti důvodnou.

c) *K odpovědnosti provozovatele vozidla*

[28] Soud se dále zabýval námitkou stěžovatelky týkající se nesprávného restriktivního výkladu liberačních důvodů z odpovědnosti provozovatele vozidla. Stěžovatelka v této souvislosti odkazuje na nález pléna Ústavního soudu ze dne 16. 5. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 15/16, z něhož mj. dovozuje, že výčet liberačních důvodů uvedených v § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu je demonstrativní, nikoliv taxativní.

[29] Nejvyšší správní soud konstatuje, že z odkazovaného nálezu Ústavního soudu takový závěr neplyne, Ústavní soud se otázkou taxativnosti, resp. demonstrativnosti výčtu liberačních důvodů uvedených v § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu v tomto nálezu nezabýval. Zkoumal objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za porušení povinností řidiče z pohledu požadavků vyplývajících z ústavního pořádku, přičemž dospěl k závěru, že právní úprava obsažená v § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu ústavnímu pořádku neodporuje.

[30] V souvislosti se subsidiaritou stíhání správního deliktu provozovatele vozidla (§ 125f odst. 1 zákona o silničním provozu) vůči stíhání příslušného přestupku řidiče vozidla (125f odst. 4, § 125h téhož zákona) Ústavní soud uvedl: „*Pokud ale dojde k zahájení řízení o uložení pokuty za správní delikt, je tím podle § 125g odst. 1 tohoto zákona – s výjimkou zproštění odpovědnosti provozovatele vozidla podle jeho § 125f odst. 5 – vyloučeno zahájení řízení o přestupku pro stejné porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích.*“ (odst. 67 nálezu). K možnosti liberace provozovatele vozidla Ústavní soud uvedl: „*Odpovědnost provozovatele vozidla za správní delikt podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu je věcně opodstatněna tím, že právě na provozovateli vozidla, kterým je buď vlastník, nebo jiná osoba se souhlasem vlastníka, zpravidla závisí, kdo vozidlo užívá. To, že zákonná úprava předpokládá možnost provozovatele vozidla ovlivnit osobu jeho řidiče, je patrné i z § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu. Toto ustanovení vylučuje jeho odpovědnost za správní delikt v případech odcizení vozidla, nebo změny vlastníka, jestliže bylo zažádáno o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel.*“ (odst. 75 nálezu). Ústavní soud v neposlední řadě zdůraznil, že *[d]ůvod, pro který zákonodárce přistoupil ke stanovení objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla nad rámec již existující úpravy přestupků podle zákona o silničním provozu, spočívá ve snaze odstranit stav, kdy některé z těchto přestupků nebylo možné ve velkém počtu případů postihovat. Bylo sice spolehlivě prokázáno, že se přestupek stal, chyběly však účinné prostředky ke zjištění osoby řidiče, který se ho měl dopustit. Automatizované technické prostředky často nezaznamenaly pachatele, nebo jej nezaznamenaly natolik ostře, aby jej bylo možno ztotožnit s konkrétní osobou. V případě neoprávněného zastavení nebo stání pak bránila identifikaci řidiče jeho nepřítomnost. Jiné možnosti zjištění osoby řidiče byly zpravidla velmi omezené. Přehled o tom, kdo vozidlo užíval, by nicméně vždy měl mít jeho provozovatel.*“ (odst. 79 nálezu).

[31] Stěžovatelka v této souvislosti namítá, že Ústavní soud při posuzování přípustnosti objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla vycházel z požadavku splnitelnosti právní povinnosti, tj. nepřípustnosti uložit zákonem nesplnitelnou povinnost. Podle stěžovatelky tento požadavek nemůže být naplněn v situaci, kdy domnělý provozovatel vozidla nemá vůči řidiči či ve vztahu k vozidlu samotnému jakákoli práva či právně relevantní oprávnění (tj. ani holé vlastnické právo). Jinými slovy nemá žádné právní nástroje, kterými by na řidiče, popř. samotné vozidlo coby věc, mohl působit tak, aby právně závadnému jednání řidiče předešel.

[32] Nejvyšší správní soud předně podotýká, že stěžovatelka interpretuje závěry citovaného nálezu Ústavního soudu značně extenzivně a směšuje přitom dvě otázky – otázku objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla (která nastupuje subsidiárně ve vztahu ke stíhání řidiče vozidla) a otázku, kdo je podle příslušné právní úpravy provozovatelem vozidla. Ústavní soud se z hlediska ústavního požadavku splnitelnosti právní povinnosti zabýval samotnou přípustností objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla. Naproti tomu otázce, kdo je podle příslušné právní úpravy provozovatelem vozidla, se v citovaném nálezu nijak blíže nevěnoval.

[33] Pokud jde o přípustnost objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla z hlediska ústavního požadavku splnitelnosti právní povinnosti, Ústavní soud dospěl k závěru, že „[o]bjektivní odpovědnost není nepřípustným ani nijak neobvyklým právním institutem. Jakkoliv lze zásadu, že každý odpovídá jen za své vlastní jednání, považovat za jakési přirozené východisko odpovědnostních právních vztahů, efektivní regulace některých oblastí lidského jednání může v tomto ohledu vyžadovat zvláštní úpravu. Účel objektivní odpovědnosti se pak může lišit v závislosti na předmětu právní úpravy. Zpravidla bude spočívat ve snaze o nalezení spravedlivé rovnováhy mezi právy a povinnostmi účastníků některých právních vztahů, případně v zjednodušení a zpřehlednění právních vztahů mezi dotčenými subjekty, aby lépe odpovídaly jejich praktickým potřebám. Stanovení objektivní odpovědnosti není vyloučeno ani ve správním právu. Správní delikty, jichž se pachatel dopustí nesplněním povinnosti bez ohledu na zavinění, mají své opodstatnění zejména v případech, kdy je regulován určitý provoz, respektive určitá kvalifikovaná činnost, na níž se může podílet větší počet osob. Není podstatné, jakým způsobem povinný subjekt zajistí splnění určité povinnosti, ale výlučně to, zda došlo nebo nedošlo k jejímu porušení.“ (odst. 60 a 61 nálezu).

[34] Odpovědnost provozovatele vozidla za správní delikt podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu je tedy odpovědností objektivní (nezkoumá se existence zavinění), přičemž tato odpovědnost výslovně váže provozovatele vozidla. Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla nastupuje až subsidiárně, pokud nelze jako viníka přestupku určit konkrétní fyzickou osobu (řidiče vozidla). V projednávané věci byla podmínka projednatelnosti správního deliktu provozovatele vozidla podle § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu splněna. Stěžovatelka byla k podání vysvětlení vyzvána (v souladu s § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu) výzvou k úhradě podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu ze dne 8. 11. 2016. Na tuto výzvu však nijak nereagovala, resp. nesdělila údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku. Krajský soud proto správně konstatoval, že správní orgán prvního stupně v dané věci neměl – bez označení řidiče provozovatelem vozidla a za neexistence jiných podkladů vedoucích k možnosti určení konkrétního řidiče – reálnou příležitost přestupce zjistit. Postup, kterým správní orgán

prvního stupně věc odložil a zahájil správní řízení o správním deliktu podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, byl proto zcela správný.

[35] V řízení o správním deliktu stěžovatelka namítala, že již není provozovatelkou vozidla, resp. předmětný vůz již nevlastní. Otázku, kdo je provozovatelem vozidla upravuje § 2 písm. b) zákona o silničním provozu, podle něhož je provozovatelem vozidla *vlastník nebo jiná osoba, která je jako provozovatel zapsána v registru silničních vozidel*. Obdobně § 2 odst. 15 zákona o podmínkách provozu v této souvislosti stanoví, že provozovatelem silničního vozidla je *osoba, která je v registru silničních vozidel zapsána jako vlastník tohoto vozidla, není-li jako jeho provozovatel v registru silničních vozidel zapsána jiná osoba*. Důvodová zpráva k novele č. 239/2013 Sb., kterou se s účinností od 1. 1. 2015 v § 2 písm. b) zákona o silničním provozu měnila definice provozovatele vozidla, přitom uvádí, že „[z]áměrem změny definice provozovatele vozidla je, aby za provozovatele vozidla ve smyslu zákona o silničním provozu byl považován subjekt zapsaný jako provozovatel vozidla v registru silničních vozidel, a není-li takový subjekt, pak se provozovatelem vozidla rozumí vlastník silničního vozidla. Pojem provozovatele vozidla v § 2 písm. b) zákona o silničním provozu je tedy vymezen na základě evidenčního principu.

[36] Z citované právní úpravy vyplývá, že postavení provozovatele vozidla ve smyslu § 2 písm. b) zákona o silničním provozu a jeho odpovědnost za správní delikt podle § 125f odst. 1 téhož zákona jsou spojeny se zápisem vlastníka nebo jiné osoby v registru silničních vozidel *jako provozovatele vozidla*, nikoli s pouhým vlastnictvím vozidla jako takovým. V projednávané věci je tedy nerozhodné, kdo je vlastníkem vozidla ve smyslu předpisů soukromého práva, podstatné je, kdo je jako provozovatel vozidla zapsán v registru silničních vozidel. Podle karty vozidla, jež se nachází ve správním spise, byla v registru vozidel jako provozovatelka (i vlastnice) předmětného vozidla zapsána stěžovatelka. Je to tedy právě stěžovatelka, kdo je odpovědný za to, aby s tímto vozidlem nebyla porušována pravidla silničního provozu, a to bez ohledu na skutečnost, zda toto vozidlo již prodala.

[37] Jedinou možností, jak se této odpovědnosti může provozovatel vozidla zprostit (mimo označení skutečného řidiče - což však stěžovatelka v projednávané věci neučinila) je liberace podle § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu (dnes § 125f odst. 6 tohoto zákona). Odkazované ustanovení stanoví dva liberační důvody, a to jestliže provozovatel vozidla prokáže, že v době před porušením povinnosti řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích 1) bylo vozidlo, jehož je provozovatelem, odcizeno nebo byla odcizena jeho tabulka s přidělenou státní poznávací značkou [§ 125f odst. 5 písm. a) zákona o silničním provozu], anebo 2) podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel [§ 125f odst. 5 písm. b) téhož zákona].

[38] Z jiných než uvedených liberačních důvodů (např. samotné změny vlastnictví bez následného nahlášení v registru vozidel) není zproštění odpovědnosti provozovatele vozidla možné, neboť uvedené důvody nelze rozšiřovat na rámec zákona (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2014, čj. 1 As 131/2014-45, odst. 22). Právě druhý z uvedených liberačních důvodů přitom pamatuje na situaci změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel. Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, že stěžovatelka neprokázala a ani netvrdila, že před porušením pravidel provozu na pozemních komunikacích podala žádost o zápis změny provozovatele vozidla, proto jí

tento liberační důvod nesvědčí, stejně jako jí nesvědčí první liberační důvod, neboť v projednávané věci se nejednalo o odcizení vozidla ani tabulky s přidělenou poznávací značkou.

[39] Samotnou změnu údajů o vozidle v registru silničních vozidel přitom není možno realizovat v rámci řízení o správním deliktu podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, jehož předmětem je rozhodování o vině a trestu za uvedený správní delikt provozovatele vozidla. Postup pro změnu údajů v registru silničních vozidel a řízení o ní je upraveno samostatně a relativně komplexně v § 8 a násl. zákona o podmínkách provozu.

[40] Nelze přitom než souhlasit se závěrem krajského soudu, že pokud stěžovatelka k provedení přepisu vozidla zmocnila kupujícího, svěřila mu dobrovolně další osud stavu údajů zapsaných v registru vozidel, včetně údajů o vlastníkovi, resp. provozovateli vozidla. Jakkoliv Nejvyšší správní soud rozumí tomu, že se v podmínkách projednávané věci stěžovatelce může jevit posouzení jejího případu subjektivně nespravedlivým, je nutno mít na paměti, že o svá práva je nezbytné dbát (v duchu římské zásady *vigilantibus iura scripta sunt* aneb zákony jsou psány pro bdělé). Jednání stěžovatelky, která k provedení přepisu vozidla v registru silničních vozidel zplnomocnila kupujícího, lze tak označit přinejmenším za velice neobežřetné.

VI. Závěr a náklady řízení

[41] S ohledem na předeslané Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[42] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. července 2019

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu